Appell

www.folkehjelp.no
Nr. 4, 2013

Minehunder – de virkelige ekspertene

Sendt ut med tvang. Hva gjør de nå?

Flyktet fra krig og sult i Syria

Shigeko Sasamori: Overlevde bomben

Appell

Utgiver: Norsk Folkehjelp
Nr. 4, 2013. Årgang 73

Tidligere *Melding*, *Helsa*, *Helse Miljø Trivsel*, *Norsk Folkehjelp* og *Magasinet Norsk Folkehjelp*

Postadresse:
Postboks 8844 Youngstorget
0028 OSLO

Besøksadresse:
Norsk Folkehjelp
Storgata 33 A, Oslo

Telefon: 22 03 77 00
Faks: 22 20 08 70
Internett: www.folkehjelp.no

Redaktør: Ellen Heggestad
Ansvarlig redaktør: Torunn Aaslund
E-post: taa@npaid.org

Medarbeidere dette nummer:
Anne Håskoll-Haugen, Linn Stalsberg, Chris Natale, Julie Offerdal, Torunn Aaslund, Ellen Heggestad, Espen Brekke, Kristine Lindberg, Inge Lundereng, Therese Nordhus Lien, Lise Mensner

Grafisk utforming: Heydays
Trykk: Aktietrykkeriet AS, Fetsund
Opplag dette nummer: 35 026

ISSN 0804-7758

Annonsekontakt:
Arild Halsne, tlf.: 915 90 578
E-post: arild@hrme.no

Redaksjon avsluttet: 14. november

Signerte artikler gir ikke nødvendigvis uttrykk for Norsk Folkehjelps syn.

Ønsker du å bli medlem? Kontakt oss på telefon 22 03 77 00, eller besøk oss på www.folkehjelp.no

Norsk Folkehjelp

Innsamlingskontrollen
Fagpressen OPPLAGSKONTROLLERT

Foto Espen Brekke

Foto Therese Nordhus Lien

Foto Are Stranden

Innhold

AKTUELT

4 Islands proffe redningstjeneste og dramatiske natur imponerte sanitetsungdommen

6 Slik en au pair ser det. Filippinske January Mateo tar et oppgjør med fordommene

10 Familien Mandic ble sendt ut av Norge med tvang. Hvordan har de det nå?

VIS SOLIDARITET

14 Hun flyktet fra Syria til fots sammen med sine to små barn

PROFILEN

18 Shigeko Sasamori overlevde atombomben. Her forteller hun sin historie

FOLK FORANDER VERDEN

20 Se hvordan du kan starte din egen innsamlingsaksjon

TEMA MINEHUNDER

26 Terje Groth Berntsen – Norsk Folkehjelps egen hundehvisker

28 Forholdene i Senegal var så vanskelige at bare hunder kunne løse oppdraget

AKTUELT

34 Møt en menneskerettighetsforkjemper i Myanmar

38 Blikk på verden

Dette nummeret er støttet av:

Norad

MILJØMERKET 441 393 Trykksak

KYOTO PROTOCOL 2 No. 0003 KLIMANØYTRAL TRYKKSAK

LEDER

Vi må ikke glemme

SØNDAG 10. NOVEMBER ble Filippinene rammet av en av de kraftigste tyfonene som noen sinne har blitt registrert. Etter hvert som meldingene fra området tikket inn i nyhetsmediene her hjemme, steg tallene på omkomne, skadde og savnede og vi skjønte at katastrofen hadde et ufattelig stort omfang. Norsk Folkehjelp er ikke til stede på Filippinene og det er sjelden vellykket å reise inn i et fremmed land for å gi nødhjelp. Risikoen er stor for at man heller er i veien og blir til hinder for et effektivt hjelpearbeid.

Gjennom vårt nettverk av solidaritetsorganisasjoner i Europa, SOLIDAR, kom vi i kontakt med Olof Palmecenterets lokale partner på Filippinene, ACF (Active Citizenship Foundation), og slik fikk vi en god kanal inn til Filippinene og en trygghet for at pengene vi får inn fra våre givere blir brukt på best mulig måte. ACF har satt opp nødhjelpsstasjoner og sendt flere legeteam, redningspersonell, brannmenn og frivillige hjelpearbeidere inn i de verst rammede områdene.

Men selv om verdens øyne i disse novemberdagene var rettet mot Filippinene, må vi ikke glemme de andre stedene som fortsatt trenger vår oppmerksomhet og vår støtte. Borgerkrigen i Syria raser videre, og Norsk Folkehjelps generalsekretær Liv Tørres traff nylig representanter for våre syriske partnere. De møttes i Irak og vi fikk høre sterke vitnesbyrd om hva som skjer inne i det krigsherjede landet.

Vi fortsetter vår støtte til demokratiske krefter i Syria, samtidig som vi forsøker å hjelpe flyktningene med mat og varme klær nå som vinteren nærmer seg. Liv Tørres møtte også representanter for de kurdiske myndighetene i Irak som fortvilet ber verden om å hjelpe dem å håndtere den enorme flyktningstrømmen

Vi har kalt aksjonen vår «Ikke glemt». Vi takker alle som har bidratt både til å hjelpe ofrene for tyfonen på Filippinene og som ikke har glemt flyktningene i Syria.

Torunn Aaslund
Redaktør

FORSIDEBILDE

En god minehund finner miner 20 ganger raskere enn et menneske med metalldetektor. I Sarajevo har Norsk Folkehjelp utviklet et eget avls- og treningssenter for hunder, som i dag er anerkjent som et av de beste i verden. I tillegg til minehunder utdanner senteret også tjenestehunder til politiet og Forsvaret.

FOTO Hallvard Bræin

Inspirert av Island

Norsk Folkehjelp Sanitetsungdom møtte dyktige redningsmannskaper, gode venner og dramatisk natur da de besøkte Island i september.

TEKST OG FOTO Espen Brekke

Landsbjörg dekker også den maritime redningsdelen på Island og mange grupper har små og store båter for innsats på havet. Ungdommene fikk teste overlevelsesdrakter da de besøkte ungdomsgruppen i Grindavik.

Den islandske redningstjenesten er i stor grad basert på frivillig innsats, og møter mange av de samme klimatiske utfordringene som vi har i Norge.

VÅRE GODE NABOER på sagaøya i vest har en svært spennende frivillig redningstjeneste, kalt ICE SAR Landsbjörg. I likhet med Norsk Folkehjelp lærer de opp mannskaper fra ung alder. Norsk Folkehjelp Sanitetsungdom ønsker å etablere flere lokale grupper i Norge og få flere aktive ungdommer med i de lokale gruppene. Den islandske redningstjenesten er internasjonalt kjent for sin høye kvalitet, og det var derfor interessant å reise dit. Tjenesten er i stor grad basert på frivillig innsats, og de har mange av de samme klimatiske utfordringene som vi har i Norge.

Ungdomsgruppene er organisert på lignende måte som i Norsk Folkehjelp. Medlemmene er fra 14 til 18 år, og de får lære om førstehjelp, redningstjeneste og friluftsliv. Også på Island kan ungdommene starte på utdanningen til å bli redningsmannskap mens de er i ungdomsgruppen.

IMPONERENDE

Island er et spennende land å besøke som turist. Landskapet er nesten unikt i verden, og her finnes et av de få stedene hvor man kan se at kontinentalplatene går fra hverandre.

For kommende redningsmannskaper er det enda mer spennende. De lokale gruppene og deres redningsstasjoner imponerer, og vi kan ikke unngå å bli fasinert av alt utstyret og

Klatreveggene på redningsstasjonen imponerte de norske ungdommene

→

FAKTA

ISLAND

Folketall: 320 000
Hovedstad: Reykjavik (120 000)
Flateinnhold: 103 000 km²

Selvstendig republikk som tidligere har vært under norsk og dansk styre. Vulkansk øy med store isbreer.

den høye standarden på det. Sett med norske øyne blir det nok i meste laget med store dekk og tråkkemaskiner. Men utstyret er tilpasset oppdragene. Om bare alle redningsgruppene til Norsk Folkehjelp hadde hatt et par driftssikre 4x4 biler og nyere snøscootere kunne vi ha vært litt stoltere. Også organiseringen av Landsbjörg kan vi lære av. Det blir satt krav til nye mannskaper og den faglige standarden er høy. De har ikke ni organisasjoner (som i Norge) som sloss om de samme pengene, den samme oppmerksomheten og de samme mannskapene. Litt intern konkurranse mellom gruppene er det, men det er bare sunt.

STARTEN PÅ VENNSKAP

Ungdommenes viktigste ærend var å treffe islandske ungdommer. Delegasjonen besøkte tre ungdomsgrupper og fire redningsstasjoner. De var også innom hovedadministrasjonen i Reykjavik. Etter litt beskjedenhet i starten, myknet tonen fort opp og alle besøkene ble avsluttet med gode klemmer og avtale om å treffes på Facebook. Den siste ungdomsgjengen ble med til Den blå lagune for å bade i varme kilder. Det spørres nysgjerrig om hva de gjør på samlingene, hvor ofte de treffes, om de reiser på turer og selvfølgelig om hverdagslige ting som utdanning og kjærester.

Sanitetsungdommene ble tatt godt imot over alt, og dagene var fylt opp med aktiviteter både ute i terrenget og på sjøen. Landsbjörg har i flere år deltatt på ungdomsleir i Tyskland, noe Norsk Folkehjelp også vurderer å gjøre. Men neste gang er det kanskje en gjeng fra Island som besøker Norsk Folkehjelps sanitetsungdommer i Norge.

← Ingen tur til Island uten å besøke de varme kildene. Den Blå lagune ble en fin avslutning på turen, sammen med ungdommer fra islandsk redningstjeneste.

↓ Kristina Solheim får prøvd seg på rappellering med kyndig veiledning fra mannskap fra Landsbjörg.

Det kan se ut som en brannstasjon, men er en helt vanlig redningsstasjon for frivillige på Island. Det ble god stemning mellom norske og islandske ungdommer da Sanitetsungdom besøkte Island tidligere i høst.

ICE SAR Landsbjörg

ICE SAR LANDSBJÖRG (oversatt = landsomfattende redning – Island søk og redning) er en paraplyorganisasjon som alle lokale redningsgrupper er en del av. Den tilsvarende organisasjonen i Norge vil være FORF (Frivillige Organisasjoners Redningsfaglige Forum) som omfatter ni frivillige organisasjoner. Landsbjörg drifter i tillegg redningsskøytene som er profesjonelt drevet i Norge, men på Island skjer dette altså på frivillig basis. Landsbjörg har også ansvaret for den lovpålagte opplæringen av sjøfolk, noe som private havarivernsentre drifter i Norge. Organisasjonen har også en egen forebyggende enhet som jobber med bl.a. fjellsikkerhet for turister og opplæring av barn for å unngå bl.a. druknings-ulykker.

SALG AV NYTTÅRSRAKETTER

De hundre lokale redningsgruppene er selvstendige og bestemmer selv hvilken beredskap de skal levere. Men all uniformering og profil er lik slik at det blir en ensartet redningsorganisasjon. De fleste gruppene har sjøberedskap, redningshunder, alpin redning (klatring) og bre-redning, vanlige leteaksjoner, redning av fastkjørte biler på fjellet, beredskap for snøskred/jordskred og beredskap ved store hendelser som jordskjelv og vulkanutbrudd. I tillegg har noen grupper beredskap for internasjonal innsats ved katastrofer. Gruppene må skaffe sine egne penger og en av hovedinntektskildene er salg av raketter ved nyttår.

Som hos Norsk Folkehjelp legges det også ned tusenvis av dugnadstimer i arbeid med redningsstasjoner og på utstyr. På Island får redningstjenesten avgiftsfritak på biler og mesteparten av alt utstyret. Det er til sammenligning ikke få millioner som Røde Kors og Norsk Folkehjelp betaler til den norske stat hvert år i avgifter på utstyr.

FAKTA

ICE SAR Landsbjörg

- Felles organisasjon for alle frivillige redningsgrupper
- 100 redningsgrupper over hele landet
- 50 ungdomsgrupper (15-55 medlemmer)
- Ca. 1400 redningsaksjoner i året
- Stor internasjonal redningskonferanse annethvert år
- Internasjonal nødhjelp ved katastrofer
- 18 måneders opplæring for å bli redningsmannskap

Au pair i Norge:
– Jeg er ikke et offer!

Mange snakker om au pairene. Men hvem snakker med dem? 11. oktober inviterte Norsk Folkehjelp til seminar på Litteraturhuset i Oslo hvor noen av au pairene fikk komme til orde.

TEKST Anne Håskoll-Haugen **FOTO** Lise Mensner

DET ER SAGT og skrevet mye om au pairer og au pair-ordningen. Det aller meste handler om au pairer som blir behandlet dårlig, om sosial dumping og om at økende klasseskiller fører til at det vokser frem en tjenerstand i Norge. Mange mener nordmenn bør vaske sin egen skitt. Andre mener politikerne heller må åpne opp for arbeidsinnvandring så utlendinger som vil jobbe som hushjelp ikke behøver å være avhengig av au pair- ordningen.

Men hva mener au pairene selv? Vi spør January Mateo, au pair i Norge og en av innlederne på seminaret, om hva hun tenker om at nordmenn ser på filippinske au pairer som stakkarslige ofre som lider i stillhet:

– Jeg er ikke noe offer. Jeg har mastergrad i økologi og jobbet i en naturvernorganisasjon på Filippinene. Jeg kom hit for å oppleve verden. Jeg er ikke fattig, jeg er ikke rik. Men å reise rundt i Europa uten inntekt hadde ikke vært mulig for meg.

VERDIFULL ERFARING

Hun svarer på perfekt engelsk. January har også jobbet i et USA-eid callsenter i

FAKTA

Norsk Folkehjelp driver Au pair-senteret hvor au pairer og familiene de bor hos kan henvende seg for å få informasjon, juridisk veiledning og støtte i vanskelige situasjoner.

— I Filippinene er vi opptatt av å ikke spørre om hjelp. Vi forventer at menneskene rundt oss er sensitive nok til å forstå og se når noen trenger hjelp.

hjemlandet hvor hun tjente omtrent det samme som hun får som au pair. Bortsett fra at hun her får kost og losji i tillegg.

– Jeg har lært så mye, blitt et annet menneske på de tre årene som har gått. Alle har godt av å erfare andre kulturer. For mange filippinere er au pair-ordningen en mulighet til å gjøre nettopp det. Det betyr ikke at det ikke noen ganger kan oppstå problemer. Men jeg har en fin familie. Vi diskuterer alt fra politikk til mattradisjoner.

– Hvordan er Norge sett med filippinske briller?

– Det vanskeligste med å være her er å få kontakt med andre nordmenn. Jeg kjenner bare vertsfamilien min. Rett etter at jeg kom bestemte jeg meg for å gjøre et lite eksperiment; jeg skulle si hei til alle jeg møtte. Folk så på meg som om jeg var gal!

January ler høyt når hun forteller det. Eksperimentet fungerte åpenbart ikke. Når jentene går ut på pub hender det at noen snakker til dem.

UVANT ROLLE

– I Filippinene er vi opptatt av å ikke spørre om hjelp. Vi forventer at menneskene rundt oss er sensitive nok til å forstå og se når noen trenger hjelp. Det kan være vanskelig når man bor i en familie og lurer på mye forskjellig. Hvordan virker vaskemaskinen? Støvsugeren?

Men mye er positivt også:

– Hjemme er det mye ferdigmat, kjeks og brus. Barna sitter mer foran tv enn de er ute og leker. Her i Norge er foreldre flinke til å sørge for et sunt kosthold og aktivisere barna. Jeg har også fått et nytt syn på likestilling. Det er virkelig verdier jeg vil ta med meg når jeg skal jobbe som lærer når jeg reiser tilbake, sier hun.

January forteller at hun selv er oppvokst med hushjelp, og at å vaske og passe barn for å tjene penger føltes som et voldsomt fall i status. Selv synes hun akkurat det har vært lærerikt. Likevel er det ingen på Filippinene som reagerer negativt på de unge kvinnene som reiser ut som au pair, snarere tvert imot, sier January Mateo.

Tenk deg en skolevei med skjulte landminer. Hvis de ikke blir fjernet, ligger de der helt til noen tråkker på dem. Ulykken kan ramme når som helst.

Å gi bort et stykke minefri skolevei er en symbolsk gave - en måte å vise at du støtter Norsk Folkehjelp og den måten vi driver vårt arbeid på.

Din gave er et viktig bidrag til langsiktig utvikling og et bedre liv for folk i over 30 land i verden. Norsk Folkehjelp forbeholder seg retten til å bruke støtten der behovet er størst.

Gi din symbolske gave på
www.symbolskegaver.no

Fremdeles på flukt etter tvangsretur

Andrei, Thien og Verona. Tre av mange asylsøkere som kom til Norge i håp om å få et nytt land. Men disse tre og deres familier fikk ikke asyl. Da de nektet å returnere frivillig, ble de sendt ut med tvang. Går det bra med dem? Og – har vi et ansvar for at det gjør det?

TEKST Linn Stalsberg **FOTO** Torgrim Hermansen Halvari

Mange husker Andrej på fem år som ble vekket av politiet midt på natten i september 2010, for å bli sendt ut av landet. Broren Filip var 11 år. Her er Andrej, Filip, pappa Dragan og mamma Sandra foran huset i Kosovo hvor de nå er bosatt.

Etter de turbulente opplevelsene har Andrej endelig begynt å slå seg til ro igjen. Fotball er den store interessen.

SVARET PÅ DET SISTE er enkelt: Nei, et slikt ansvar har Norge ikke, bekrefter NOAS – Norsk Organisasjon for Asylsøkere.

– I dag har Norge ingen oppfølging av returnerte. Utlendingsmyndighetene har tidligere argumentert med at de er så sikre på at ingen blir utsatt for overgrep at det er unødvendig. Det er også argumentert fra departementet at de ikke kan interferere med andre staters indre anliggende, forklarer Jon Ole Martinsen i NOAS.

Andrei og familien ble sendt til Serbia, men er i Kosovo. Verona og familien ble sendt til Bosnia, men er i dag i Kroatia. Begge familiene forteller at de ikke er trygge, at de må videre, at de fremdeles er på flukt. Thien Thi Vu er i Vietnam med to syke barn, og har advokat som nå forsøker få dem tilbake til Norge. Sendt ut av Norge, men rotfaste i returlandet er ingen av dem ennå.

ET TRAUME FOR ALLE

Mange husker lille Andrei på fem år, som ble vekket av politiet midt på natten i september 2010, for deretter å bli sendt til Serbia. Familien hadde fått avslag på asyl. Mange reagerte på måten utkastelsen skjedde på, og familien fikk mye oppmerksomhet i mediene. Lokalsamfunnet i Vadsø kaller det et drama, et traume for alle, denne natten da rundt 30 asylsøkende fra Balkan ble vekket, samlet sammen og returnert.

– Guttene, som da var fem og elleve år, tok utsendelsen veldig tungt. De har vært lammet, fortvilet, rasende. Den eldste hadde store problemer på skolen som er svært annerledes enn i Norge. Han gråt mye, forteller moren, Sandra Mandic, i dag.

Etter en tid på asylmottaket i Serbia ble familien beordret til Kosovo. Serbia var ikke deres land, selv om Norge sendte dem dit. Familien måtte dra til en serbisk enklave i Kosovo.

— Vi har ikke kjøpt et eget sted å bo, og har ingen muligheter til å få det i fremtiden. Det er store uroligheter og spenninger i samfunnet, og vi er hele tiden på vakt.

→

— Den septembernatten familien Mandic ble vekket, skjedde det samme med 11 andre familier, derav 23 barn. Det var litt av et drama. Vi ringer dem, hører at de gråter, at de er på en buss på vei til Kirkenes.

For brødrene Andrej og Filip var det tungt å måtte reise fra en trygg tilværelse i Norge.

– Hit kom vi. Uten jobb, uten egen leilighet, uten noe, forteller Sandra. I dag jobber hun i barnehage, mens ektemannen Dragan trener fotballagene til guttene. Hun sier at guttene har roet seg ned og er integrert i skolen.

Opprinnelig fra serbiskdominerte Krajina i Kroatia, har Sandra Mandic vært på flukt fra hun var 13 år. To år tidligere ble hennes far drept i en massakre under krigen på Balkan. Så tar moren livet av seg, foran øynene på datteren. Sandra og søsteren på elleve er alene, og de må flykte. Etter 800 kilometer til fots sammen med en kvart million andre flyktninger kommer de til Serbia. Sandra ble sendt videre til et asylsenter i et urolig Kosovo. Likevel klarer hun å utdanne seg til barnevernspedagog og møter senere sin ektemann, som er fotballspiller.

– Da Kosovo faller under albanske hender måtte 350 000 serbere ut av landet, forteller Sandra. Dermed er hun på flukt igjen, denne gang som voksen, med to egne barn.

– Vi søkte først asyl i Tyskland hvor mannen min spilte fotball. Deretter i Norge, sier hun.

I 2007 kommer familien til Vadsø. Her håpet de endelig å finne ro i livet. Etter utkastelsen har de fremdeles mest uro:

– Vi har ikke kjøpt et eget sted å bo, og har ingen muligheter til å få det i fremtiden. Det er store uroligheter og spenninger i samfunnet, og vi er hele tiden på vakt. Det er vanskelig å leve slik. Vi må dra herfra, sier Sandra.

SKREV BOK OM LIVET PÅ FLUKT

Hun sier at hun ikke angrer på noe. Dette var noe familien gjorde for barna, med håp om at de en gang skulle få et fast sted å bo og en trygg fremtid. Sandra og ektemannen vil fremdeles gjøre alt for å oppnå dette. I år har hun gitt ut boken Et løst monster, som handler om hennes eget liv som flyktning i Europa.

– Boken uttrykker mitt behov for å finne ro og fred: Hvor hører jeg til? Jeg har mistet hjemlandet Kroatia, men hører ikke til i Kosovo. Norge var nærmere min kultur enn Kosovo er. Mitt liv på flukt er en historie om tragedien på Balkan, sier Sandra Mandic.

Familien har fremdeles mye kontakt med venner i Vadsø. Mange har også besøkt dem i Kosovo. En av vennene i Vadsø er Tone Persen, som har vært en av familiens støttespillere i Vadsø. Hun

forteller om en liten by med mange asylsøkere og flyktninger bosatt midt iblant dem, der samholdet blir sterkt mellom innfødte og folk som kom på flukt. Når en families utvises opprører det hele byen, forteller hun,

– Den septembernatten familien Mandic ble vekket, skjedde det samme med 11 andre familier, derav 23 barn. Det var litt av et drama. Vi ringer dem, hører at de gråter, at de er på en buss på vei til Kirkenes. I all panikken er det asylbarn som stikker av. Vi lette og lette, et barn fant vi ikke før etter flere dager. Da sto 13-åringen på en stol og ville henge seg, forteller Persen. Hun forteller at 13-åringen fikk medisiner, og ble sendt ut likevel.

– De norske barna blir redde etter slike aksjoner, i tillegg måtte vi skjerme dem for pressen. Mange av oss sendte brev til statsminister og justisminister. Dette var integrerte familier. De var ønsket her, sier Persen.

Hun jobber fremdeles for at Sandra og familien kan få komme tilbake. Begge har i dag kvalifikasjoner som gjør at de burde kunne komme tilbake som arbeidsinnvandrere, mener støttegruppen. Hun er barnevernspedagog, han er helsearbeider.

– Man kan ikke bare kan sende folk inn og ut av en by uten at det får konsekvenser også for dem som blir igjen, som blir fratatt sine venner og naboer over natten, sier Tone Persen i støttegruppen for familien Mandic.

NOAS:

– Kan i liten grad bistå returnerte

– **ASYLSAKER SOM DISSE** er svært vanskelige, og Norge kan i liten grad bistå. Det kan være snakk om å gi økonomisk bistand for å sikre at barna får nødvendig helsehjelp, men dette er penger som venner i Norge må skaffe til veie, sier Jon Ole Martinsen i Noas. Han vet om returnerte familier som lever på midler fra norske venner. Han sier at det er mulig å føre rettssaker etter at en asylsøker er sendt ut. Men dette er sjeldent.

– Men noen returnerte asylsøkere har fått komme tilbake til Norge på andre tillatelser enn den opprinnelige søknaden, først og fremst familiegjenforening. Det er også noen som har rømt fra hjemlandet etter retur og oppsøkt UNHCR, i nærområdene og fått beskyttelse, det vil si flyktningstatus av dem, sier Martinsen.

Returdirektivet pålegger Norge å ha et system for effektiv kontroll av tvangsreturer. Dette er også påkrevet fra EU.

– Vi synes det er bra at det nå skal implementeres en monitoreringsordning i forbindelse med tvangsretur. Vi er imidlertid kritiske til signalene om at myndighetene kun ønsker en slik ordning på flyene. Monitorering er viktig både i pågripelsesfasen og i reintegreringsfasen i hjemlandet. Først da kan vi si noe kvalifisert om hvordan tvangsreturpolitikken treffer enkeltindivider, sier Trygve Augestad, leder av mangfold og inkluderingsaenheten i Norsk Folkehjelp.

Mellom 5000 og 10 000 asylsøkere som skulle blitt returnert lever papirløst og i skjul i Norge i dag.

– Vi ønsker oss ikke tilbake til Syria

Da en bombe gikk av like ved datterens skole, turte ikke lenger «Sanaa» (30) å bli i Syria. Hun tok med seg to barn og flyktet over grensen til Irak til fots.

TEKST OG FOTO Julie Offerdal

I FLYKTNINGLEIREN KAWRGOSK, et stykke utenfor Erbil i Kurdistan i Irak, er livet fredelig. Kvinner går langs grusveiene bærende på matvarer eller klesvask, barn løper fritt, spiller ball og leker.

– Her er det ingen eksplosjoner. Når jeg lukker teltduken, kjenner jeg meg trygg, sier «Sanaa», en kvinne fra den kurdiske delen av Syria. Hun vil ikke oppgi sitt virkelige navn.

SAMFUNNET FROSSET

For bare tre måneder siden var situasjonen en annen for Sanaa og de to barna hennes. De bodde i Al-Qamishli i Syria, hun jobbet som frisør, men det ble stadig vanskeligere å få nok arbeid. Ingen vil klippe seg når bombene faller, og selv om de ville, kunne ikke kundene betale for hårklippen. Etter to og et halvt år med borgerkrig har økonomien i Syria stoppet fullstendig opp.

← *Flyktningene i Kawrgosk får rasjoner av olje, bulgur og ris, men det er ikke nok. – Vi savner ost, oliven, slike ting som vi pleide å spise hjemme. Ofte er matvarene vi får dårlige, og vi kan ikke bruke dem. Vi har heller ikke bleier til barna våre, sier de.*

→ *Før levde barna et ganske vanlig liv, med TV, fritidsaktiviteter og leketøy. Nå leker de med det de finner: Plastbiter, skumgummi og pappesker.*

– Samfunnet sto stille, som om det var frosset. Prisene ble bare høyere og høyere, og jeg tjente ikke nok til mat, forteller hun.

FARLIG SKOLEVEI

Da sønnen på to år ble syk, forsøkte hun å ta ham med til sykehuset, men det var ingen der til å hjelpe.

– Legene er ikke lenger trygge på sykehuset. Det er stadig eksplosjoner, sier hun.

Lenge sendte hun den fem år gamle datteren til skolen, men så eksploderte en bombe like ved hovedbygget. Da turte hun ikke lenger, og bestemte seg for å dra.

– Jeg måtte. Det var ingen mat, ingen skole, ingen lege, ingen medisin, forteller hun.

Sanaa gikk i flere timer fra hjembyen til den irakiske grensen. Hun hadde med seg litt klær til seg og barna, nesten alt ble igjen i Syria. Da hun slapp over grensen, ble hun og mange andre flyktninger fraktet i busser til Kawrgosk.

– Da vi kom til flyktningleiren var det ingenting her, bare sand. Vi sov på bakken i to dager uten noen beskyttelse. Så fikk vi telt å sove i, sier hun.

VANSKELIG OGSÅ HER

Vi møter Sanaa i flyktningleiren sammen med fire andre mødre, som alle har flyktet fra Syria.

↑ *Unicef har gitt barna i flyktningleiren skolesekker og bøker. Barn som ikke har begynt på skolen ennå øver seg med et forberedelseshefte.*

→

Livet er vanskelig også her i leiren, forteller de.

– Vi får ikke forlate leiren uten de rette identitetspapirene, og det er ikke nok mat. Heller ikke her er det leger eller nok medisin til alle.

Kawrgosk er en av mange leirer som har blitt etablert i løpet av de siste månedene for å ta unna noen av de over 200 000 syrerne som har rømt til Irak fra borgerkrigen som herjer landet.

BEKYMRET FOR VINTEREN

Flyktningleiren, som drives av den kurdiske regjeringen i samarbeid med FNs høykommissær for flyktninger, består av tusener av telt sirlig plasser på rekke og rad. 14 000 mennesker bor her.

Mellom teltene går brede grusveier, og det er gravd «rennesteiner» på sidene for å lede noe av vannet vekk fra veiene. Når det regner, forvandles flyktningleiren til et gjørmehav, men i dag er det heldigvis oppholdsvær.

Kvinnene i leiren er bekymret for vinteren som kommer.

– Det er veldig ille her i leiren når det regner, og nå blir det kaldere, sier Sanaa.

VERRE I SYRIA

Hun tror likevel ikke hun vil vende tilbake til Syria. Historiene som kommer fra familiemedlemmer der hjemme, forteller om en desperat situasjon.

– De mangler mat og medisiner, og det er ikke parafin til varme. Elektrisiteten er borte flere dager av gangen. Det kommer lite eller ingen nødhjelp inn i landet. Det går ikke an å leve der, sier Sanaa.

– Før krigen, hadde vi et godt liv i Syria, men situasjonen der nå er verre enn da vi dro. Jeg ønsker meg ikke tilbake dit, sier hun.

↖ Mennene i flyktningleiren får lov til å forlate leiren for å jobbe, men kvinnene får ikke de nødvendige papirene. – Vi møtes og snakkes om livet slik det pleide å være. Vi kan være sammen til langt på natt, forteller de.

← Barna i flyktningleiren får undervisning på arabisk, slik de er vant til hjemmefra, men de lærer ikke om landet de kommer fra. Det meste av geografiundervisningen handler om irakiske Kurdistan. Barna lærer ikke like mye som de gjorde hjemme, forteller mødrene i leiren.

→ *Selv om kvinnene i flyktningleiren ikke får jobbe med det de pleide, er det nok å gjøre. Klær må vaskes for hånd, og vannet må hentes og bæres til teltet.*
FOTO *Liv Tørres*

Sender nødhjelp inn i Syria

Det er mangel på mat og medisiner som gjør at størstedelen av syrerne flykter fra hjemlandet, forteller en gruppe aktivister som gjør det de kan for å hjelpe fra utsiden.

– **SELV OM DU** har en million dollar, får du ikke tak i hjertemedisin. Det er umulig å få tak i noe som helst, sier «Mohamed». Han er en av de mange syrerne som så seg nødt til å flykte over grensen til Irak, ikke så mye på grunn av sikkerhetssituasjonen som på grunn av mangelen på ting som mat og medisiner.

– Det finnes ikke brød, melk, strøm, vann. Det er et desperat behov for hjelp inne i Syria. Hadde flere fått nødhjelp der inne, hadde ikke så mange behøvd å flykte, sier han.

Mohamed er nå en av de som engasjerer seg for å bedre vilkårene for syrere i Nord-Iraks mange flyktningleirer, samtidig som han gjør det han kan for å få mer hjelp inn i Syria.

BREDT NETTVERK

Norsk Folkehjelp er en av de få organisasjonene som leverer nødhjelp over grensen fra Irak, ved hjelp av et bredt nettverk av lokale partnerorganisasjoner.

– Grunnen til at dette er mulig for oss, er at Norsk Folkehjelp har vært etablert i denne regionen i mange år, og har det nødvendige nettverket for å få fraktet nødhjelpen inn, sier Norsk Folkehjelps landdirektør for Irak og Syria, Alexander Leirfall.

I tiden framover vil Folkehjelpens Syria-program også forsøke en modell med innkjøp av mat de få stedene i Syria det er mulig, som sendes videre til områder der de mangler det meste.

Norsk Folkehjelp driver også organisasjonsbygging og demokratiarbeid inne i Syria.

– Vi støtter aktører i den syriske opposisjonen og sivilsamfunnet forøvrig gjennom kurs og nettverksbygging mellom regionene. Målet er å bidra til et bredt nettverk av folk med kjennskap til organisasjonsbygging, demokratiske prosesser og konflikthåndtering. Dersom man skal finne en løsning på konflikten i Syria, er det essensielt at grasrota i landet har denne kompetansen, sier Leirfall.

FAKTA

Krisen i Syria

Mer enn 120 000 mennesker er drept siden konflikten startet i mars 2011.

Til sammen har over 2,2 millioner mennesker flyktet ut av Syria på grunn av borgerkrigen. Over 1 million har flyktet bare i løpet av 2013. 75 prosent er kvinner og barn.6,5 millioner mennesker er drevet på flukt inne i Syria.

Rundt 9,3 millioner mennesker i Syria, eller om lag 40 prosent av befolkningen, trenger akutt humanitær hjelp som følge av borgerkrigen.

Kilde: UNCHR

Norsk Folkehjelp Solidaritetsungdom har engasjert seg sterkt i kampen for et forbud mot atomvåpen. I oktober reiste de Norge rundt på foredragturné med Shigeko Sasamori. Foto. Therese Nordhus Lien

Tror ungdom kan avskaffe atomvåpen

Som 13-åring overlevde Shigeko Sasamori atombomben som ble sluppet over Hiroshima. 81-åringen har store forhåpninger til at dagens unge kan oppnå en verden uten atomvåpen.

TEKST Julie Offerdal

– DET ER MENNESKER som har skapt denne bomben, og det er mennesker som kan avskaffe den. Vi er nødt til å stå sammen, og tvinge regjeringene til å forby atomvåpen. Hvis folk står sammen, kan vi bli sterke nok til å påvirke verdens ledere, sier Shigeko Sasamori.

Hun er en av de få gjenlevende menneskene som opplevde atombomben over Hiroshima for nesten 70 år siden. Nå reiser hun rundt i verden og forteller sin historie, for virkelig å få folk til å forstå de grusomme konsekvensene en atombombe har for sivile menn, kvinner og barn.

VAKKER, HVIT HALE

Morgenen 6. august 1945 var Shigeko ute sammen med klassekameratene sine for å rydde i gatene i Hiroshima. Det foregikk arbeid for å lage rømningsveier mellom husene i tilfelle byen ble rammet av en brannbombe, og siden mange menn hadde dratt ut i krigen måtte både kvinner og barn hjelpe til.

– Vi hadde akkurat begynt å rydde da jeg hørte flyet. Jeg så opp, og det var så vakkert, med en lang hale av hvit røyk mot den blå himmelen. Som et maleri, forteller Shigeko.

– I samme øyeblikk følte jeg en sterk kraft som slo meg overende. Den var mye sterkere enn vind. Etter det lå jeg bevisstløs en lang stund.

SOM EN ANNEN VERDEN

Da hun våknet kunne hun hverken se eller høre, og var nummen over hele kroppen. Sakte men sikkert var det som om en tåke løftet seg, og hun så mer og mer. Synet som møtte henne var av en annen verden.

– Jeg så mange, mange folk som beveget seg sakte. De var skadde, de blødde. Det var aske overalt. Huden hang fra ansiktene som om den var i ferd med å smelte av. Det var et grusomt syn.

Shigeko kunne fortsatt ikke føle noen smerte, og hørte ikke en lyd.

– Jeg var ikke klar over at jeg var så hardt skadet. Jeg var i sjokk.

Hun klarte å ta seg til en skole hvor flere skadde hadde samlet seg. Der lå hun, og fløt inn og ut av bevissthet i fem dager.

– Jeg presset meg selv til å gjenta navnet mitt og adressen min om og om igjen. Til slutt var det noen som oppfattet det, og tilkalte foreldrene mine.

ATOMBOMBESYKEN

Shigeko svevde mellom liv og død, og ble liggende hjemme i flere måneder. Fra familie og besøkende fikk hun høre historier om hvordan atomeksplosjonen hadde rammet.

– Fra innsiden var ikke eksplosjonen noen stor sopplignende sky, men et flammehav som brant ned det meste av byen der jeg hadde vokst opp, sier hun.

Siden kom det sorte regnet, og folk som ikke hadde fysiske skader etter eksplosjonen begynte å bli syke. De fikk lilla flekker på huden, diaré og feber.

– Legene hadde aldri sett noe slikt før. Vi kalte det atombombesyken, forteller Shigeko.

TROR PÅ DE UNGE

Mer enn ti år senere reiste Shigeko til USA, hvor hun fikk rekonstruert mye av ansiktet sitt. Hun reiser ofte på møter for å fortelle om hvordan bomben rammet henne og de andre sivile i Hiroshima og Nagasaki.

–Jeg liker å snakke med folk, spesielt ungdommer og barn. Det er en farlig verden som venter på dem. Derfor reiser jeg rundt for å fortelle folk at verdenssamfunnet må lære av våre feil.

Shigeko Sasamori overlevde atombomben som ble sluppet over Hiroshima. Hun reiser verden rundt for å advare mot de katastrofale følgene bruken av disse våpnene har.
FOTO *Julie Offerdal*

I oktober var hun i Norge på foredragsturné med Norsk Folkehjelp Solidaritetsungdom, som har engasjert seg sterkt i kampen for et forbud mot atomvåpen.

TROR FORBUDET KOMMER

Hun har tro på at vi kommer stadig nærmere i prosessen. I mars i år var Utenriksdepartementet vertskap for verdens første internasjonale konferanse om de humanitære følgene ved atomvåpen. Dette arbeidet følges opp med en ny konferanse i Mexico i februar 2014.

– Det er ikke bare et ønske, det er helt nødvendig at atombomben blir forbudt. Det er det mange som er enige med meg i, og jeg håper at de jeg har snakket med i Norge vil bringe beskjeden videre, som et ekko, sier Shigeko.

Bekymringen for hva som kan skje hvis man ikke lykkes, er stor.

– En atombombe i dag er mye sterkere enn den jeg opplevde. Hvis én bombe eksploderer, vil de andre bli trigget, og hele verden vil oppleve konsekvensene. Mange er ikke klar over hvor farlig dette er. Vi står på kanten av stupet.

– Fra innsiden var ikke eksplosjonen noen stor sopplignende sky, men et flammehav som brant ned det meste av byen der jeg hadde vokst opp.

Start din egen innsamling!

Med et lite tastetrykk kan du støtte din hjertesak og få familie og venner til å gjøre det samme.

NORSK FOLKEHJELP ØNSKER at det skal være enkelt og gøy for deg å starte din egen innsamling! Uansett hvor du befinner deg, kan du raskt starte din egen innsamling på nettet: Du setter deg et mål og vi gir deg en elektronisk innsamlingsbøsse. Denne kan du enkelt sende rundt til familie, venner og bekjente via e-post, facebook eller twitter. Resultatet kan du følge live.

Alle kan starte sin egen innsamling: privatpersoner, bedrifter og organisasjoner. Bli med – START NÅ!

Slik kommer du i gang:

1. Gå inn på: http://minaksjon.folkehjelp.no
2. Klikk på *start innsamling-knappen*
3. Her finner du mer informasjon om hvordan du kan starte en innsamling og hvilke formål du kan støtte.

Industri Energi var tidlig ute med å ta i bruk verktøyet «Start din egen innsamling.» De har til nå samlet inn 109 800 kroner. Dette tilsvarer over 250 nødhjelpspakker til familier inne i Syria. Gjør som Amalie og start din egen innsamling i dag! Hjelpen kommer frem.

FOTO AP Photo/Aaron Favila

Jobber på spreng med å få hjelpen fram

Norsk Folkehjelps partner på Filippinene, ACF, er godt i gang med sitt nødhjelpsarbeid i områdene som er rammet av tyfonen.

NORSK FOLKEHJELP STARTET en innsamlingsaksjon samme dag som tyfonen rammet Filippinene. Givergleden til ofrene etter tyfonen har vært overveldende. Pengene går direkte til vår partnerorganisasjon ACF (Active Citizenship Foundation).

– Det er et kappløp med tiden for å få hjelpen fram fortest mulig, og dermed redde liv, sier nødhjelpskoordinator i ACF, Machris Cabreros.

ACF har satt opp nødhjelpsstasjon i byen Quezon, med to satellittstasjoner i Cebu og Visayas. De har sendt flere legeteam, redningspersonell, brannmenn og frivillige hjelpearbeidere inn i Leyte-provinsen.

–Vi har et bredt nettverk i dette området, og vi gjør det vi kan for å koordinere nødhjelpsarbeidet med lokale myndigheter og andre organisasjoner, for å samordne innsatsen slik at hjelpen kommer fortest mulig fram, og til alle, sier Cabreros.

SVÆRT TAKKNEMLIGE

Han understreker at støtten fra det internasjonale samfunnet gjør det mulig for organisasjonen å nå ut svært bredt med sitt hjelpearbeid.

– Vi er svært takknemlige, både for støtten og for all sympatien vi har fått i denne katastrofen, sier Cabreros.

Norsk Folkehjelp samler inn penger til ACFs nødhjelpsarbeid i samarbeid med Palmecenteret i Sverige.

FOTO AP Photo/Aaron Favila

NØDHJELP

Det er fremdeles mulig å støtte aksjonen. Det akutte nødhjelpsbehovet er fremdeles stort, og gjenoppbyggingen vil ta mange år.

Send **NØDHJELP** til **2160**
Benytt kontonummer:
5005 14 00000
eller start din egen innsamling på:
www.minaksjon.folkehjelp.no

Snute for sprengstoff

LUKTESANSEN ER særdeles godt utviklet hos hunder. Det blir sagt at hvis menneskets luktesans er som et frimerke, er hundens som en hel fotballbane. Uansett er hundens luktesans til uvurderlig hjelp for oss mennesker i mange situasjoner. Den hjelper oss med alt fra å finne savnede personer til å oppdage kreft.

Luktesansen, sammen med en rekke andre av hundens egenskaper, gjør den også til en god hjelper i Norsk Folkehjelps arbeid med å rydde miner og eksplosiver.

En godt trent hund kan finne mindre enn ett gram eksplosiver i jorda, selv om den er full av forstyrrende elementer som bensin, størknet blod, metall og andre sterke lukter.

Norsk Folkehjelp har brukt hunder i land over hele verden – og hundene må forberedes spesielt på forholdene i det enkelte land. Jordsmonn, klima og ulike typer miner og eksplosiver. Men alle hundene lyder norske kommandoer. Ordene «sitt», «ligg», «søk», «slipp», «fot» og «flink» gjenlyder i minefeltene enten de ligger i Angola, Chile eller Jordan.

Hundeviskeren

Han skulle bare være der i seks måneder. Det ble 15 år. Med glødende interesse og kunnskap om hund og hundetrening har Terje Groth Berntsen vært med på å bygge opp Norsk Folkehjelps treningssenter for minehunder i Sarajevo til det beste i verden i sitt slag.

TEKST Inge Lundereng **FOTO** Are Stranden

TERJE JOBBET VED Forsvarets Hundeskole hjemme i Norge da Norsk Folkehjelp i 1998 sendte ham til Sarajevo for å se på hvordan man kunne trene hunder til å rydde miner. Etter krigene på Balkan og beleiringen av OL-byen Sarajevo var den lille nasjonen Bosnia-Hercegovina et eneste stort minefelt.

Det ble anslått at minst 220 000 miner fordelt på 1600 kvadratkilometer lå under bakken da krigen var over. Det var nok å ta tak i.

– Jeg skulle være her i seks måneder, nå har jeg og familien (kone og tre barn) vært her i 15 år, de første seks som hundefører. Så vi må trives, konstaterer Terje.

FEDOR, FLEIP OG FISK

Og trivelig er det på hundesenteret, i hvert fall for den som er glad i hunder. Øredøvende hundeglam fra 158 bikkjer møter alle som kommer på besøk. Her avles og trenes minehunder som etter bestått eksamen sendes ut til minerydding verden rundt. Hundene har norske navn som Fedor, Fleip og Fisk og selv om trenerne er bosniere, bruker de norske kommandoer som «bra» og «flink gutt».

Terje minnes at det var en litt skremmende opplevelse i starten å oppdage at ingenting av det han kunne om søkshunder fungerte når han skulle trene opp hunder til minesøking.

Noe som endte med mange timer foran PC-en. Hundeeksperten fra Drøbak måtte finne ut hvorfor hundene bommet på minene. Han visste at hunder er dønn ærlige. Derfor sto det klart for ham at budskapet ikke nådde fram. Hele treningssystemet måtte derfor endevendes. Først i 2003 begynte senteret så smått å lære opp hunder som skulle til andre land enn Bosnia. Som for eksempel Angola, Jordan eller Chile. I 2005 ble Bosniamodellen – som Terje var med på å utvikle – lansert.

Terje forteller at en fordel med å trene hundene i Bosnia, er at forholdene fra naturens side er vanskeligere enn i varmere land. Jo varmere det er, desto mer lukter det. Finner hundene minene her, med snø og tele i jorda, vil de definitivt finne dem i Angola og Kambodsja.

→ *Terje Groth Berntsen har jobbet med hunder hele sitt voksne liv. Det han ikke vet om hunder, hundetrening og hundeavl er ikke verdt å vite.*

INGEN ULYKKER

Norsk Folkehjelp avler sine egne hunder på senteret, i snitt over 100 i året. Treningen begynner allerede når valpene er sju uker gamle. Rundt halvparten blir vurdert som egnet til å gjennomgå mineryddingsprogrammet. I utvelgelsen av valpene ser man etter spesielle kriterier.

Likevel blir selv gode hunder luket vekk. Men de blir ikke avlivet. De ender i stedet som tjenestehunder hos for eksempel politiet, i Forsvaret eller hos tollvesenet.

I dag har minehundesenteret både veterinærklinikk og en egen tannenhet for hunder. Siden 2004 har senteret sendt drøyt 400 minehunder ut i felten, klarert 82 820 415 kvadratmeter for til sammen over 3000 landminer, 9276 blindgjengere og 281 815 eksplosive fragmenter.

– Like fantastisk er det at vi har lagt 15 år bak oss uten en eneste ulykke i områder klarert med hund. Hadde noen sagt det i 1998, hadde jeg aldri trodd det.

TRE OM TERJE

CARSTEN BAEKKEN
leder, Forsvarets hundeskole

TERJE HAR JOBBET på Forsvarets hundeskole, noe vi er stolte av. Vi utveksler fortsatt erfaringer som gjør at kompetansen i begge virksomhetene styrkes. Hans høye krav til kvalitet og produktivitet blir lagt merke til. Forsvarets hundeskole er glad for å ha Terje Berntsen og Norsk Folkehjelp som samarbeidspartnere i arbeidet med å levere særdeles gode tjenestehunder til det norske Forsvaret.

HÅVARD BACH
Norsk Folkehjelp, mine- og våpenavdelingen

TERJE ER ET FÅR i ulveklær. Ved første øyekast tenker man at han må være agent for den sicilianske mafiaen eller leder i en Hells Angels-klubb. Begge deler er langt fra sannheten. Terje representerer myke familieverdier i godt samspill med en profesjonell holdning til jobben og et hav av kunnskap om hunder og hundetrening. Han var pådriver for etableringen av hundesenteret og ble dets selvskrevne leder.

RUNE FJELLANGER
leder, Fjellanger hundeskole

HUNDESENTERET I SARAJEVO er et mønsterbruk når det gjelder trening av hund, og det står enorm respekt av Terjes innsats. Han tør å utfordre etablerte sannheter og mange fagfolk har vært uenige med ham. Men når de har undersøkt nærmere, har de måttet medgi at Terje hadde rett. Vi har samarbeidet i mange år og vært på flere oppdrag sammen. I dag sender jeg studenter til hundesenteret som en formell del av deres utdannelse. Jeg henter også valper derfra.

Kravene til en god minehund er mange. I tillegg til å være fokuserte og omgjengelige, skal de også være tøffe og fryktløse.

Eliteskole for hunder

I uthuset til en simulert afghansk bondegård kryper en hund sammen og sitter aldeles ubevegelig med snuten noen centimeter fra et objekt plassert i veggen. Den ser seg verken til venstre eller høyre, eller lar seg affisere på noen måte, til tross for at sauer og høns svinser rundt i det trange, mørke rommet.

TEKST OG FOTO Inge Lundereng

HUNDEN ER KUN fiksert på lukten fra noe eksplosivt plassert i veggen. For dette har Norsk Folkehjelps minehund øvd på utallige ganger.

Hunden er en belgisk fårehund. Verdens mest brukte tjenestehund.

– Vi målte raser mot hverandre og fant at den belgiske fårehunden var 50 prosent mer effektiv enn labradoren og 30 prosent mer effektiv enn schæferen, forteller sjefen for hundesenteret, Terje Groth Berntsen.

TO FASER

Treningen begynner når valpene er sju uker gamle. Rundt halvparten av hundene som avles på senteret blir vurdert som egnet til å gjennomgå mineryddingsprogrammet.

Valpene testes første gang når de er ti uker gamle.

– Da ser vi etter jaktlyst, utholdenhet og om de er omgjengelige og trivelige, forklarer Terje. – Det siste er også viktig fordi alle skal kunne omgås dem. Mange blir sendt langt vekk til andre land og får nye, lokale hundeførere vi har trent opp.

Valpene som slipper gjennom nåløyet, følger etter hvert et strukturert treningsprogram. Opplæringen deles inn i to hovedfaser før hundene blir akkreditert og er klare til innsats i mine-

↑ Norske Anja på utvekslingsopphold fra Fjellanger hundeskole utenfor Bergen driver svømmetrening med valpen Osira.

← Jonas er også på utveksling fra Fjellanger hundeskole. Her trener han Sandra i hinderløypa.

feltene. I en første fase på sju måneder gjennomgår valpen sosialisering og miljøtrening og får grunnleggende opplæring i å følge spor. I andre fase får hundene spesialopplæring i å markere ved lukt av ulike typer eksplosivstoffer i kombinasjon med minenes egenlukt – plastikk og bakelitt. I treningen inngår også ting som inn og ut av biler og helikoptre og alle typer aktiviteter som venter i hverdagen.

EN HUND = 20 MENNESKER

En belgisk fårehund finner miner 20 ganger raskere enn et menneske som søker med metalldetektor.

– Man skal jo være kostnadseffektive, forklarer Terje. – Hundene er en del av verktøykassen som blir brukt til å rydde miner. For når hunden har funnet en mine, ligger den fortsatt i jorden. Når eksperten kommer inn for å fjerne eller desarmere den eksplosive faren, er hunden og hundeføreren allerede på jobb et annet sted.

I tillegg er belgiske fårehunder veldig lite plaget med sykdom.

– Det finnes nesten ikke øyesykdommer, skjelettsykdommer eller hoftesykdommer hos denne rasen. Summen av alt dette er at hundene kan tjenestegjøre mye lenger.

Hundedager i Senegal

Det funket ikke med manuell minerydding, det funket ikke med maskiner. Forholdene var for kompliserte, minene for spredt.

TEKST Chris Natale **FOTO** Besko Brutus

Hundeførerne Tagesse Gadore og Mohamed Beyene gjør en rask helsesjekk og klipper klørne på minehunden Ibsen.

Fra venstre: Rambo, Measho Yidhego, Hapai, Angessom Gebremariam, Coronoa, Mohamed Beyene, Xingo, Shiferaw Weldemeskel, Fighi, Tagesse Gadore, Ibsen, Tsegay Girmay, Jill, Amare Dememe og Qistina stiller opp på «familiebilde» på taket av Norsk Folkehjelps kontor i Senegal.

IDET SOLEN GÅR ned over sørlige Senegal 27. september i år, lander et passasjerfly i regionhovedstaden Ziguinchor. Flyet kommer fra Dakar, med noen litt uvanlige passasjerer om bord: seks nøye utvalgte og spesialtrente hunder fra Norsk Folkehjelps minehundsenter i Sarajevo. I stedet for boardingkort, har hver hund fått en lite skilt med navnet sitt godt festet øverst på transportburet: Fighi, Zingo, Jill, Corona, Qistina og Ibsen.

Dagen etter ankommer to hunder til – Hapai og Rambo. De kommer fra Jordan, hvor de har vært i arbeid som minehunder en stund allerede.

Ankomsten til de åtte hundene markerer et spennende nytt kapittel i arbeidet med å kartlegge og rydde Senegals minefelt før mars 2016. Fristen er nedfelt i minekonvensjonen, men for Norsk Folkehjelp Senegal begynte det harde arbeidet for nøyaktig ett år siden.

TROPISK PARADIS

Da Norsk Folkehjelp startet med minerydding i Senegal i desember 2012, ble behovet for hunder snart åpenbart. Området som var blinket ut for rydding, var Casamance, kjent som et av landets mest fruktbare områder og en tropisk drøm for turister. Men når det kommer til humanitær minerydding er området mer som et mareritt enn en drøm.

← Medic Elisabeth Ndione holdt oppfriskningskurs i førstehjelp for minerydderne.

↙ Minekartlegger Paul Diakhit tegner et kart i sanden for å vise lokalbefolkningen hvor det er mistanke om at det kan ligge miner.
FOTO *Chris Natale*

→

Miner med minimalt innhold av metall ligger i en jord som er proppfull av mineraler. Dette utelukker bruk av vanlig minedetektor i mange områder. Og selv om det finnes minefelt lagt etter militært mønster, er det enda mer typisk at det ligger en enslig mine eller en håndfull av dem, et eller annet sted langs en lang veistrekning. Med et slikt scenario er manuelle eller mekaniske ryddemetoder enten overdrevne, ineffektive eller begge deler på en gang.

Minehunder derimot, er ideelle. De er enkle å utplassere, de arbeider raskt og trygt og de finner nedgravde eksplosiver uten å la seg forstyrre av hva jorda ellers måtte inneholde.

Derfor ble det besluttet å innføre minehunder i Senegal-programmet. Med hjelp fra eksperter i Oslo, Sarajevo og Phnom Penh, startet programmet forberedelsene. Samtidig, ved hundesenteret i Sarajevo, begynte hundetrenerne å gjøre noen av dyrene klare for den senegalesiske virkeligheten.

Norsk Folkehjelps hundefører Mohamed Beyene og hunden Xingo tar en pause fra treningen i skogen utenfor Ziguinchor

EKSPERTISE FRA HELE VERDEN

Det ble også satt opp en treningsarena for hundene utenfor Ziguinchor. Vegetasjon ble fjernet og test-områder på 10 x 10 meter ble bygd. Her ble det gravd ned eksplosiver hentet fra miner og ueksploderte elementer funnet i Senegal.

I juni ble Norsk Folkehjelps minehundkoordinator i Kambodsja lånt ut til Senegal-programmet for én måned. Han og hans senegalesiske kollega, la opp strategien for hvordan de skulle omorganisere og lære opp teamene slik at de kunne gå over til minerydding med hund. Fordi hurtighet og effektivitet er essensielt, ble erfarne hundeførere hentet inn fra Etiopia – alle veteraner fra andre Norsk Folkehjelp-programmer. I løpet av det neste året vil de med stødig hånd lede operasjonene mens de samtidig lærer opp sine senegalesiske kolleger som etter hvert skal overta styringen.

En spesialist fra Sarajevo tilbrakte uker med å akklimatisere hundene til sine nye omgivelser og førere, og i slutten av oktober ble hundene testet. Men før hundene kunne gå inn i reelle minefelt, måtte det senegalesiske mineryddingssenteret godkjenne dem. Norsk Folkehjelps program i Senegal legger vekt på å bygge opp kapasitet og kompetanse i landet. Derfor begynte godkjenningsprosessen først etter at inspektørene hadde deltatt på en workshop om internasjonale standarder og prosedyrer for vurdering av minehunder.

GRØNT LYS

Den 31. oktober hadde alle noe å feire. Senegalesiske myndigheter hadde fått nye ferdigheter og Norsk Folkehjelps hunder hadde bestått eksamen og fått grønt lys for å delta i mineryddingsoperasjoner.

Med den varme og fuktige regntiden bak seg, og med alt klappet og klart, kan Norsk Folkehjelp Senegals hundedager sies å være over. Men når det kommer til selve mineryddingen, kan vi vel si at hundedagene akkurat har begynt.

Når han blir stor skal han ha verdens viktigste jobb.

Ikke la han være alene om jobben.

Gi en minehund til jul.

Hunder er uvurderlige i vårt arbeid med å fjerne miner. Vi driver verdens største senter for avl og trening av minehunder. En minehund kan redde flere tusen menneskeliv og behovet er stort for å utdanne enda flere hunder.

Kjøper du en minehund som symbolsk julegave i år, kan flere valper komme i trening.

Pris kr 150,-

Symbolskegaver.no

Foto: Finn Oluf Nyquist

Norsk Folkehjelp

Fotballag adopterte minehund

Når fotballaget ditt heter Hasunds Hund, hva er vel mer naturlig enn å adoptere en minehund?

TEKST Ellen Heggestad

DA SJETTEDIVISJONSKLUBBEN Hasunds Hund startet opp i Bergen tok de navn etter sine store helter, Brann-spilleren Geir Hasund og det svenske rockebandet Bob Hund.

Men gutta ville mer enn å spille fotball – og bestemte seg for å støtte en god sak. Penger hadde de, for gjennom flere år hadde Hasunds Hund spart opp penger gjennom grasrotandelen til Norsk Tipping. De kunne brukt pengene på seg selv, men valgte altså å gi dem bort i stedet.

MIDT I BLINKEN

Da laget fikk høre om muligheten for å støtte en minehund, var det full klaff.

– Vi syntes det hørtes ut som et fint prosjekt å støtte, og det passet midt i blinken til vår hundeprofil, forteller Øyvind Mjøsund, en av spillerne.

Så nå har de adoptert en minehund. Navnevalget var enkelt – det måtte selvfølgelig bli Geir. De har gitt over 50 000 kroner som skal bidra til å gi Geir best mulig opplæring på minehundskolen til Norsk Folkehjelp.

Ringen er sluttet, og Hasunds Hund vil nå følge den firbente Geirs karriere fra leken valp til voksen minehund på oppdrag for å gjøre verden til et litt tryggere sted.

FØRST UTE MED MIN AKSJON

Hasunds Hund var de første til å benytte seg av Norsk Folkehjelps nye tilbud til alle som vil støtte en god sak. Her er det bare å velge et formål og engasjere familie, venner og bekjente gjennom e-post, Facebook og andre sosiale medier.

Eller du kan bidra til aksjonen til Hasunds Hund. Det kan lønne seg. Alle som gir 250 kroner eller mer får gratis sesongkort på Hasunds Hunds kamper resten av livet og muligheter for prøvespill på sjettedivisjonslaget.

HILS PÅ MINEHUNDEN GEIR

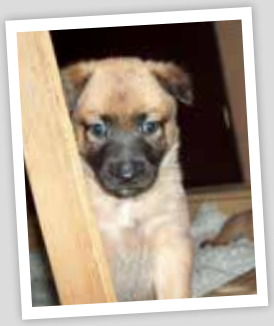

Navn: GEIR
Født: 27.08.13
Feilmargin: 0%

Opphav: Belgisk Fårehund, Malinois. Far er utstillingshunden Jordy fra Nederland og mor er Norsk Folkehjelps minehund Lion. Geir har 4 brødre og 2 søstre.

Utdanning: Skal snart begynne på den 18 måneder lange minehundutdannelse ved Norsk Folkehjelps globale treningssenter for minehunder i Sarajevo, Bosnia-Hercegovina.

Språk: norsk muntlig
Sponsor: Hasunds Hund

Norsk Folkehjelp

← *Her er «adopsjonsbeviset» Hasunds Hund fikk som bekreftelse på at de nå hjelper Geir på veien fram til fullbefaren minehund.*

↓ *Støtter du aksjonen til Hasund Hund får du muligheten til å prøvespille på laget.*
FOTO *Ståle Nepstad*

Kan endelig jobbe åpenlyst

– For bare kort tid siden måtte vi jobbe i skjul, nå kan vi endelig jobbe åpenlyst. Det er en stor forskjell, sier menneskerettighetsaktivist, leder og grunnlegger av organisasjonen Equality Myanmar, Aung Myo Min.

TEKST OG FOTO Kristine Lindberg, Norsk Folkehjelp

I OVER TOLV ÅR har Aung Myo Min kjempet for menneskerettigheter i Myanmar. Med base på den thailandske grensen til Myanmar ledet han arbeidet til organisasjonen Human Rights Education Institute of Burma (HREIB). Men etter at myndighetene i Myanmar i 2011 åpnet opp for demokratiske prosesser, så Aung Myo Min endelig en mulighet til å flytte over grensen og inn i Myanmar. Samtidig endret han navnet på organisasjonen til Equality Myanmar.

– Vårt nye navn er mer i tråd med vår visjon og vårt langsiktige arbeid for grunnleggende rettigheter til alle mennesker i Myanmar, forklarer Aung Myo Min.

Navneskiftet handlet også om å ha et navn de fleste i Myanmar kunne assosiere noe positivt og fremtidsrettet med – uavhengig av om du er aktivist på bakken eller jobber som minister i regjeringen.

Equality Myanmar holder kurs og seminarer om menneskerettigheter, og lærer opp aktivister i hvordan de kan bidra til å overvåke menneskerettighetssituasjonen der de bor. I tillegg kurser Equality Myanmar samfunnsledere, næringsliv, institusjoner, parlamentarikere og myndigheter. Norsk Folkehjelp har støttet Equality Myanmar siden våren 2013.

– Vi er opptatt av å bygge et fredelig, demokratisk og rettferdig samfunn hvor folk er bevisst sine rettigheter, og har kunnskap nok til stille kritiske spørsmål der hvor rettigheter er under press, sier Aung Myo Min.

NYE UTFORDRINGER

Endringene i Myanmar de siste årene i retning av et mer åpent og demokratisk samfunn har bidratt til at også andre saker har kommet på dagsordenen til Equality Myanmar.

– Tidligere jobbet vi hovedsakelig med politiske fanger, barnesoldater, barnearbeid, vold mot kvinner, menneskehandel og slaveri, som alle dessverre fortsatt er svært aktuelle saker og noe vi må ha et sterkt fokus på, sier Aung Myo Min, og fortsetter:

– Men nå jobber vi også med saker som har å gjøre med den nye grunnloven, og rettigheter knyttet til for eksempel land og ressurser, ytringsfrihet, arbeidsforhold og organisasjonsfrihet, sier Aung Myo Min.

DU MÅ VÆRE SMART

Equality Myanmar samarbeider med sivilt samfunn på mange nivåer, ungdomsorganisasjoner, aktivister og ulike grasrotorganisasjoner i tillegg til politiske partier og parlamentsmedlemmer. De har en svært bevisst tilnærming til sine målgrupper, og tilpasser undervisning av temaer og begrepsbruk avhengig av hvem de snakker med.

– Du må være smart og tilpasse budskapet til de du jobber med. Snakker du med politikerne må du bruke deres språk. Det er også viktig å knytte gode relasjoner til de vi jobber med, sier Aung Myo Min.

– Før de demokratiske endringene fant sted, lukket de fleste politikerne øynene for menneskerettighetsspørsmål. Men nå vet de at folk stiller større krav, og også mediene bidrar til økt oppmerksomhet rundt menneskerettigheter. Å ta menneskerettigheter på alvor viser at man er med i tiden, forklarer Aung Myo Min.

230 NYE POLITISKE FANGER

Landtyveri er et utbredt problem i Myanmar, og Aung Myo Min er svært bekymret over situasjonen for de mange bøndene. Daglig opplever de å få jorda konfiskert av både myndigheter og kommersielle selskaper.

– Siden den nye regjeringen ble etablert i 2011, har mer enn 230 mennesker blitt fengslet fordi de har demonstrert mot landtyveri.

Parallelt med økt liberalisering de siste årene hvor mange av de mer tradisjonelle politiske fangene har blitt løslatt, ser vi nå en ny gruppe av politisk engasjerte mennesker som blir arrestert.

Noen av de mest alvorlige menneskerettighetsspørsmålene som Equality Myanmar jobber med er blant annet trafficking og barnearbeid, og disse vil fortsette å stå høy på agendaen til organisasjonen. Andre saker er manglende innsats fra politiet og vold mot muslimer i landet.

FAKTA

Det tidligere militærregimet i Myanmar var for få år siden berykt-et for systematiske brudd på menneskerettighetene, som inkluderte drap, voldtekt, fengsling uten rettssak, barnesoldater, tvangsflytting og tvangsarbeid. Grunnleggende rettigheter som ytringsfrihet og frihet til å organisere seg eksisterte knapt, og media var underlagt streng sensur.

De siste årene har myndighetene i Myanmar tatt de første viktige skrittene på veien mot demokrati og fred. Parallelt med disse reformene har hundrevis av politiske fanger blitt løslatt, inkludert flere av lederne fra studentopprøret i 1988. I tillegg er pressesensuren myknet opp betraktelig, og sivilsamfunnet har fått langt mer armslag i sitt arbeid for menneskerettigheter og politisk deltagelse.

– Flere instanser har kontaktet Equality Myanmar det siste året og klagd på manglende respons fra politiet i forbindelse med voldelige opptøyer, for eksempel i forbindelse med de siste sammenstøtene mellom buddhister og muslimer, fortsetter Aung Myo Min.

Equlity Myanmar har derfor også engasjert seg i utviklingen av en ny læreplan for politistudenter, hvor de blant annet bringer inn pensum relatert til menneskerettigheter, likestilling og demokrati.

EN NY VEI FREMOVER

Aung Myo Min er optimistisk på vegne av rettighetsaktivister i Myanmar, men understreker viktigheten av å bruke denne muligheten til å jobbe strategisk og smart.

– Mulighetene er åpne for oss nå, og det skal vi utnytte. Men vi må arbeide varsomt og langsiktig, og sørge for at vi inkluderer flest mulig, konkluderer Aung Myo Min.

PÅ KARTET

Historisk tidsskrift

Det første tidsskriftet om menneskerettigheter i Myanmar så dagens lys i mai 2013.

Redaksjonen samlet på MKS' kontor med de til nå fire utgavene av tidsskriftet. Fra venstre: Chaw Ei Khine, journalist og oversetter, Min Khet Ye, sjefsredaktør og U Zaw Oo, leder av Myanmar Knowlegde Society (MKS).

– **DEN BESTE TILBAKEMELDINGEN** er når vi finner oss sitert i saker og innlegg i avisene, da vet vi at det vi skriver er relevant, sier U Zaw Oo, leder av organisasjonen Myanmar Knowlegde Society (MKS) og grunnlegger av The Journal of Human Rights.

Aldri før har burmesere kunnet gå inn i en bokhandel og kjøpe et politisk tidsskrift som setter menneskerettigheter på agendaen.

– Folk flest har ikke opplevd annet enn isolasjon og grove brudd på menneskerettigheter, og mangler kunnskap og et nyansert vokabular for å kunne delta i meningsutvekslinger og reflektere rundt samfunnsspørsmål, sier Min Khet Ye, sjefredaktør for tidsskriftet.

– Akkurat nå gjennomgår landet vårt dramatisk store endringer mot demokrati og rettferdighet. I denne overgangen mellom diktatur og demokrati er det behov for kunnskap om politikk og samfunn, og vi håper å bidra med dette gjennom våre publikasjoner, sier U Zaw Oo.

U Zaw Oo startet opp Myanmar Knowlegde Society på vårparten i 2013. De publiserer bøker og tidsskrifter om politikk, samfunn, demokrati og menneskerettigheter. Målgruppen er først og fremst studenter og lærere ved universitet og høyskoler.

Norsk Folkehjelp samarbeider med MKS i deres arbeid med å spre kunnskap og læring om demokrati og politiske rettigheter, og bidrar med støtte til tidsskriftet.

SOLIDARITETSKONFERANSEN 2013:

Faglig, sosial og kreativ

I sann solidarisk ånd bød årets Solidaritetskonferanse på faglig påfyll, sosial moro og kreativ utfoldelse. Konferansen på Hadeland er høstens vakreste eventyr.

TRADISJONEN TRO INVITERTE Norsk Folkehjelp Solidaritetsungdom til Solidaritetskonferanse på Hotell Hadeland 27.–29. september. Årets konferanse kunne skilte med et mangfold av aktiviteter, workshops og gjesteinnledninger under hovedtemaet «rettferdig fordeling av makt og ressurser». Konferansen ble arrangert for femte året på rad og har etterhvert blitt et ettertraktet arrangement, både blant egne medlemmer og blant våre samarbeidspartnere i arbeiderbevegelsen for øvrig. På årets deltakerliste, som noterte over 50 deltakere, kunne man finne nye så vel som gamle Solidaritetsungdom, sammen med ungdom fra fagbevegelsen og politiske ungdomspartier.

Programmet inneholdt noe som appellerte til alle og enhver. Her var det mulig for den ferske folkehjelper å bli kjent med organisasjonen og våre kjerneområder, og for den mer erfarne å gjøre diverse dypdykk i temaer som kjernevåpen og etiske investeringer, eller i et av våre prosjektland. I tillegg kunne man bygge på praktiske ferdigheter. Norsk Folkehjelps Audun Herning holdt kurs i både tale- og skriveteknikk, og leder av Rød Ungdom, Seher Aydar, ga deltakerne gode tips om hvordan man blir synlig i aktivistjungelen.

FASJONABLE GJESTER

Konferansen var også arena for fasjonable gjester. Deltakerne fikk møte Norsk Folkehjelps styreleder Finn-Erik Thoresen. Thoresen holdt et lidenskapelig foredrag om Folkehjelpa og arbeiderhistorie for en trollbundet ungdomsforsamling. Til deltakernes begeistring var også Snorre Valen (SV) gjest i programmet på Hadeland Hotell. I uformell stil snakket stortingsrepresentanten engasjert om internasjonal solidaritet og varmt om Folkehjelpas arbeid for rettferdig fordeling og folkelig deltakelse.

SOLIDARISKE LEKER

Høydepunktet for mange var likevel å treffe både gamle og helt nye venner i hyggelig sosialt samvær. Ungdomsstyret arrangerte quiz og de populære «Solidariske leker» som bød på kreativt

frislipp i høstmørket på Hadeland. Gjennom en rebusløype fikk deltakerne gjette gåter, unngå «farlige juleforbindelser» og løse samarbeidsoppgaver i lys av fakkelbokser. Dette ga unektelig god stemning!

Med et mangfold av workshops og innledere, sosial hygge og flotte omgivelser, ble årets Solidaritetskonferanse en stor suksess for både deltakere og arrangører. Konferansen manifesterer behovet for en skoleringsarena og møteplass hvor samfunnsengasjert ungdom kan utveksle erfaringer og knytte bånd.

Tusen takk til alle som deltok på Solidaritetskonferansen 2013! Vi håper å se dere og enda flere til neste år.

Solidariske hilsener fra Ungdomsstyret

UNGDOMSLEDER

Solidaritets-høsten

UTENFOR VINDUET STÅR trærne nakne og venter på snøen som snart kommer. Julepynten har inntatt butikkene og høsten er på hell. Det har vært en høst med rekordstor aktivitet for Solidaritetsungdom over hele landet og vi begynner å finne vår plass i organisasjonsjungelen. I slutten av august var det to år siden Landsmøtet vedtok å la ungdom i Norsk Folkehjelp velge egne ledere, gjøre egne prioriteringer og ikke minst jobbe med det vi synes er mest spennende. Uansett om hjertesakene er førstehjelp og friluftsliv eller antirasisme og internasjonal solidaritet, har vi alle fått et løft. I Solidaritetsungdom feiret vi toårsdagen vår sammen med gode venner fra fagbevegelse og politiske ungdomspartier på Solidaritetskonferansen i slutten av september og dere kan lese mer om høstens vakreste eventyr i denne utgaven av Appell.

Selv om de sentrale samlingene er viktige, er det lokalt den viktigste jobben gjøres. Derfor er det ekstra stas når vi får nye lag og grupper. Et personlig høydepunkt for meg i høst har vært å få være med på atomvåpenkonferansene i Bergen, Trondheim, Førde og Oslo. I tillegg til inspirerende møter med Shigeko Sasamori, som overlevde bombingen av Hiroshima, var det veldig motiverende å se hvordan lokallagene våre satte sitt eget preg på alle konferansene og bygde nye allianser i kampen mot atomvåpen.

Samtidig som vi kan glede oss over mye denne høsten, får vi også stadige påminnelser om den viktige kampen mot rasisme og for en mer human asylpolitikk. Kampen for asylbarna, mot lukkede asylmottak og for en nyansert debatt er kampen om hva slags samfunn vi vil ha. Vi har et felles ansvar for å si fra når politikernes egne fordommer blir vedtatte sannheter og menneskeverdet blir satt i baksetet. Derfor har vi laget en håndbok for vaktbikkjer som gir verktøyene til å tørre å ta debatten, enten det er i kommentarfeltet eller over middagsbordet. Å stå opp for andre er solidaritet i praksis, bli med du også!

Solidarisk hilsen
Ingrid

Blikk på verden

Oljefondet medansvarlig for miljøkriminalitet

Oljeselskapet Chevron er dømt i Ecuadors Høyesterett, og må betale en erstatning på 59 milliarder kroner for oljesøl i regnskogen. Det norske Oljefondet har investert over ni milliarder kroner i selskapet.

Etter å ha vært gjennom alle rettsinstanser er dommen endelig, men Chevron nekter å ta den til følge. Norsk Folkehjelp og Industri Energi har i flere år forsøkt å få Norges Bank til å bruke sin innflytelse som investor for å påvirke Chevrons håndtering av konflikten.

–Det er fullstendig uakseptabelt at pensjonsfondet vårt er investert i et selskap som er dømt for grov miljøkriminalitet og nekter å ta ansvar for det. Nå må noe skje, sier generalsekretær i Norsk Folkehjelp, Liv Tørres.

Norsk Folkehjelp og Industri Energi krever at Finansdepartementet setter Chevron til observasjon mens man vurderer uttrekk av investeringene fra Oljefondet.

Kampanje mot G4S

Norsk Folkehjelp, Fagforbundet og Palestinakomiteen arrangerte i oktober en nasjonal kampanje mot G4S' bidrag til menneskerettighetsbrudd i Israel og Palestina.

Målet for kampanjen var å spre informasjon om hvordan G4S bidrar til brudd på folkeretten gjennom sin virksomhet på okkupert palestinsk land og sine leveranser til israelske fengsler. Slik ville de få norske institusjoner til å si opp sine kontrakter og boikotte G4S som sikkerhetsleverandør.

De 21 organisasjonene som var tilsluttet seg kampanjen krever at G4S trekker seg ut av all virksomhet på okkupert palestinsk land, og stanser leveranser til israelske fengsler.

Makedonia fritt for klasebomber

Den 25. oktober ble siste rest av Makedonias lagrede klasebomber ødelagt i en kontrollert detonasjon i Krivolak.

Detonasjonen var høydepunktet i et samarbeid mellom Norsk Folkehjelp og det makedonske forsvarsdepartementet der målet var å ødelegge alle Makedonias klasevåpen innen utgangen av oktober 2013. Samarbeidet startet i februar og var finansiert av det tyske utenriksdepartementet, norsk UD og den makedonske staten.

Prosjektet har vist at stater som har forpliktet seg til å ødelegge sine lagre, kan gjøre dette ved hjelp av begrensede ressurser og at internasjonal støtte er tilgjengelig.

Fellesforbundet gir en halv million til Filippinene

Forbundsstyret i fellesforbundet gir 500 000 kroner i nødhjelp til de som er rammet av tyfonen på Filippinene. Støtten skal kanaliseres gjennom Norsk Folkehjelp og Palmecenteret.

Flere andre forbund har også bevilget penger til aksjonen, blant andre Fagforbundet, El & IT, Industri Energi og Postkom. Flere lokale klubber og avdelinger har tatt egne initiativer, for eksempel har FLTs avdelinger startet Facebook-stafett til støtte for tyfonofrene på Filippinene.

Fagforbundet med ny Syria-stafett

På sitt landsmøte i november besluttet Fagforbundet å gi 200 000 kroner til Norsk Folkehjelps innsamlingsaksjon for syriske flyktninger.

Stein Guldbrandsen i Fagforbundets politiske ledelse, generalsekretær i Norsk Folkehjelp, Liv Tørres, og Fagforbundets nye leder, Mette Nord. **FOTO** *Geirmund Jor*

Fagforbundet oppfordret samtidig alle fylkeskretsene, fagforeningene og medlemmene til å bidra økonomisk for å bedre situasjonen for syriske flyktninger.

Landsmøtet vedtok også en uttalelse på Syria. Fagforbundet ber blant annet om at verdenssamfunnet setter like sterkt press på å stanse angrep på helsevesenet og å sikre humanitær hjelp, som det gjorde for å stanse bruken av kjemiske våpen.

Første rundt av Syria-stafetten gikk fra desember 2012 til april i år. Da samlet Fagforbundet inn 700 000 kroner. Liv Tørres, generalsekretær i Norsk Folkehjelp, skrøt av Fagforbundets medlemmer for å reagere raskt på katastrofen i Syria.

– Dere nøler ikke, verken hjemme eller ute, når det gjelder å vise solidaritet, sa Liv Tørres til landsmøtedelegatene.

Hjelp tyfonofrene på Filippinene

De trenger mat, vann og medisiner nå!

Send NØDHJELP til 2160 (200kr)
Ring 820 44 750 (200kr)
Bruk konto: 5005 14 00000

Norsk Folkehjelp

INNSAMLINGSKONTROLLEN

HK
Handel og Kontor i Norge

EL&IT FORBUNDET

Norsk Protein
– ledd i næringskjeden
www.norskprotein.no

aaf | Arbeiderbevegelsens Arbeidsgiverforening

Norges Rederiforbund
Norwegian Shipowners' Association

FLT
– mer enn et fagforbund

1892 NJF
Norsk Jernbaneforbund
Møllergt. 10, 0179 Oslo

Skolenes landsforbund
SL
Skoleforbundet i LO

NORSK TRANSPORTARBEIDERFORBUND
NTF

Aktietrykkeriet a.s
www.aktietrykkeriet.no • Tlf: 63 88 73 00

LO Media

NAF
Norsk Arbeidsmandsforbund

Ingar Pettersen & Co as
Rådgivere i bedriftsutvikling og styring

bama

Et godt arbeidsmiljø
og topp sikkerhet
– to sider av samme sak
Norsk Lokomotivmannsforbund

NNN
Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund
Lilletorget 1 Postboks 8719 Youngstorget, 0028 Oslo
Tlf: 23 10 29 60 www.nnn.no

UNIT4 AGRESSO

RANDEM & HÜBERT AS
VENTILASJON OG KLIMA
SIDEN 1935

Norsk Folkehjelp takker for
støtten fra lokale klubber og foreninger

Norsk Tjenestemannslag

Fellesforbundet

NTL Norsk Medisinaldepot Avd. 54

NTL Mattilsynet

Fellesforbundet marinestasjonens Fagforening

NTL Fiskeridirektoratet

NTL Folkehelseinstituttet

Fellesforbundet Avd. 25 Stavanger

NTL Skatt

EL & IT FORBUNDET

Tofte og Hurum Fagforening

NTL Norges Idrettshøyskole

EL & IT Elektroarbeidernes Fagforening

Avd. 850 Oslo Grafisk Fagforening

Norsk Folkehjelp takker sine hovedsamarbeidspartnere

OM NORSK FOLKEHJELP

NORSK FOLKEHJELP er fagbevegelsens humanitære solidaritetsorganisasjon. Vi jobber med internasjonalt utviklingsarbeid, humanitær minerydding, sanitet og redningstjeneste, integrering og asyl. Norsk Folkehjelp har rundt 13 000 medlemmer i Norge og 2200 ansatte i over 39 land.

OM APPELL

APPELL ER ET fagblad for Norsk Folkehjelps medlemmer, ansatte, samarbeidspartnere og støttespillere. Formålet med Appell er å formidle Norsk Folkehjelps synspunkter og bidra til intern og ekstern debatt omkring de standpunkt organisasjonen tar. Appell skal ha en fri og kritisk dekning av Norsk Folkehjelps aktiviteter nasjonalt og internasjonalt og etterstrebe å gi et realistisk bilde av resultatene av Norsk Folkehjelps arbeid og ressursinnsats.

HER FINNER DU OSS

Norsk Folkehjelps regionkontorer nåes på tlf.: 22 03 77 00

REGION NORD
Postboks 6166,
9291 TROMSØ
regionskontoret.nord@npaid.org

REGION MIDT-NORGE
Folkets Hus, Olav Tryggvasonsgt. 5
Postboks 172 Sentrum,
7401 TRONDHEIM
regionskontoret.midt@npaid.org

REGION VEST
Teatergt. 34, 5010 BERGEN
regionskontoret.vest@npaid.org

REGION ØST OG KURSKONTORET
Besøksadresse: Folkets Hus, Hunndalen
Postadresse: Pb 611, 2809 GJØVIK
regionskontoret.ost@npaid.org
kurs@npaid.org

B PostAbonnement

RETURADRESSE
Norsk Folkehjelp
Postboks 8844 Youngstorget
0028 OSLO

Rettferdig tilgang til naturressursar i Sør-Sudan

Det er ein direkte samanheng mellom fattigdom og mangel på kontroll over naturressursar som land og vatn.

Industri Energi støttar Norsk Folkehjelp sitt arbeid i Sør-Sudan, og bidreg med 1 million kroner over ein 4-års periode. Norsk Folkehjelp samarbeidar med lokale styresmakter og partnerar i Sør-Sudan for å sikre folk rettferdig tilgang til naturressursar. Det er også viktig å styrkje folket sin rett til å delta i politiske prosessar. Målet er å bidra til utvikling av eit politisk rammeverk der lokalbefolkninga kan vere med å bestemme korleis ressursane vert fordelt. Det er ein direkte samanheng mellom fattigdom og mangel på kontroll over naturressursar som land og vatn. I Sør-Sudan-programmet bidreg Industri Energi til sosial og økonomisk utvikling.

INDUSTRI ENERGI

Norsk Folkehjelp
Solidaritet i praksis